

Poesía nos noventa

Marta Dacosta

Formas de citación recomendadas

1 | Por referencia a esta publicación electrónica*

DACOSTA, MARTA (2011 [1997]). “Poesía nos noventa”. *Vento do Leste. Revista de Cultura, Arte e Sociedade*: 4, 17-18. Reedición en *poesiagalega.org*. Arquivo de poéticas contemporáneas na cultura.
<<http://www.poesiagalega.org/arquivo/ficha/f/657>>.

2 | Por referencia á publicación orixinal

DACOSTA, MARTA (1997). “Poesía nos noventa”. *Vento do Leste. Revista de Cultura, Arte e Sociedade*: 4, 17-18.

* Edición dispoñíbel desde o 18 de abril de 2011 a partir dalgunha das tres vías seguintes: 1) arquivo facilitado polo autor/a ou editor/a, 2) documento existente en repositorios institucionais de acceso público, 3) copia dixitalizada polo equipo de *poesiagalega.org* coas autorizacións pertinentes cando así o demanda a lexislación sobre dereitos de autor. En relación coa primeira alternativa, podería haber diferenzas, xurdidas xa durante o proceso de edición orixinal, entre este texto en pdf e o realmente publicado no seu día. O GAAP e o equipo do proxecto agradecen a colaboración de autores e editores.

De esquerda e dereita: Rafa Villar, Emma Couceiro, Yolanda Castaño, Marta Dacosta, Eduardo Estévez e Paco Souto tras un recital realizado na Aula de Cultura de Betanzos.

POESÍA NOS NOVENTA

Hai xa algún tempo que se comezou a falar da poesía dos noventa, dos poetas dos noventa, utilizando ou non esta denominación que segue o modelo doutra que designaría aos poetas da xeración inmediatamente anterior: poesía/poetas dos 80. O que está claro é que co inicio desta década en que andamos comezou a publicarse poesía novamente, despois dun período de grande auxe da narrativa, en que ademais foi significativo que moitos poetas comezaron a publicar as súas primeiras novelas e relatos.

Publicaban voces coñecidas pero tamén comezaban a aparecer voces novas, intuídas en Olisbos ou nas publicacións colectivas que editaba *Edicións do Dragón*, e que agora aparecía en forma de libro, moitas veces con motivo de acadar un premio literario.

Non é allea a esta situación a aparición de *Espiral Maior*, cunha colección adicada en exclusiva á publicación de poesía, e a existencia de premios literarios para autores noveis: O *Espiral Maior* de poesía que lle foi concedido a Rafael Lema, Francisco Souto, Martín Veiga, Cristina Cabada, Emma Couceiro, ou o desaparecido Fermín Bouza Brey, concedido a Rafa Villar, Yolanda Castaño, Isolda Santiago. Non é doado establecer os trazos que identifiquen a esta nova poesía por diferentes motivos, fundamentalmente porque a produción poética de cada un dos autores e das autoras é moi diferente entre si, e se difícil é definilos, tamén o é diferenciarlos da produción poética precedente. Aínda así considero bastante acertados dous trazos expostos por Emilio Insua: desbarroquización das formas e sinceridade e desapaixonamento da expresión, entendendo este trazo como consecuencia do primeiro e como impresión producida no lector ou lectora, lonxe da sensación de distanciamiento e frialdade que producirían outros textos. Tamén é certo que considero estes dous trazos fundamentais á hora de falar da produción poética de determinados autores ou autoras buscadores da conexión co lector, un lector perdido na escuridade e

no frío que lle terían producido certa clase de poesía. **Non se trata de trivializar, non se trata de popularizar no peor sentido da palabra, trátase de conectar, de comunicar, de chegar a alguén, a alguén máis cá unha pequena elite.**

Para min habería outro trazo, aínda que recoñezo que non é moi relevante, a maior brevidade do poema e do verso en xeral, con respecto a textos de autores anteriores. Neste sentido chamoume a atención nun recital na Facultade de Xornalismo en que recitaron persoas moi novas (de 18 a 22 anos aproximadamente) que os seus poemas eran aínda máis breve cós nosos, e moito máis cotiás en canto aos temas que trataban.

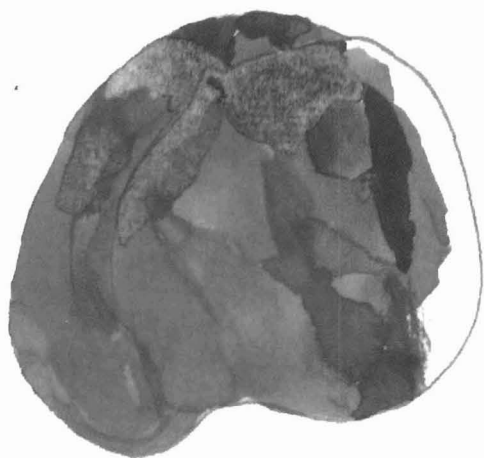
Os temas, e aquí tamén atopo unha revalorización dos temas sociais, non só pola súa presenza, senón tamén polo seu tratamento. E isto xunto aos temas de sempre, os dos 80, 70, Idade Media, os temas universais. Os autores e as autoras máis novos non sempre afrontan o feito poético en solitario, nos noventa hai unha especie de sentido colectivo que dá lugar á existencia de diferentes agrupacións entre as que destacaremos o *Batallón literario da Costa da Morte*, agrupación literaria que engloba aos autores e autoras desta comarca e que ten servido como auténtica dinamizadora do feito poético e da incentivación da escrita entre os máis novos. O colectivo *Un medio*, en Cee, *Blas Espín*, na Ponte do Porto e os que esquezo. En coherencia con este sentido colectivo está *Edicións do Dragón*, que nacia a fins dos 80 coa edición de antoloxías poéticas de xeito non comercial, en carpetas de follas caligrafiadas e fotocopiadas,

cunha distribución ocasional dependente da vontade de quen levaba adiante ese proxecto, e que aínda segue, publicando aos máis novos e ás máis novas. E os recitais, os continuos recitais en que nos imos atopando hoxe uns e mañá outros e que nos fan cada día un grupo máis compacto e consolidado, os recitais aos que non renunciamos baixo ningunha circunstancia (moitas veces sen dietas, sen cachet) e que queremos que sigan existindo sempre e aos que asistimos con moita vontade e ilusión. Son tan importantes como aumentar o número de exemplares dunha edición ou facer unha publicidade coidadosa da obra poética dun autor. Na poesía dos 90 hai un feito singular e é o da aparición da voz poética de María Xosé Queizán, que ata ese momento non publicara poesía, e que contribuíu enriquecedoramente ao panorama poético dos últimos anos anovando a temática da poesía e a linguaxe, desde unha perspectiva feminina, nunha liña semellante a doutras autoras como María Xesús Pato, quen aínda non pertencendo a esta poesía dos 90, se somos ríxidos ao aplicar o concepto cronolóxico da xeración, está moi próxima destes poetas, mesmo por ser nos noventa cando comezou a publicar os seus libros. E chegamos así a un punto importante: a poesía de muller. A práctica totalidade de

quen se ten parado a analizar a poesía galega dos anos 90 coincide en sinalar a importancia da poesía feita por mulleres, polo seu número e pola súa calidade, chegando nalgúns casos a indicar que esta sería unha corrente poética máis entre outras innovadoras, clasicistas, etc. **É innegable a presenza da muller, o seu incremento numérico, a calidade da súa produccción, a innovación á que está sometendo a poesía desde unha óptica feminista** que afecta aos temas tratados e a forma en que se tratan: o amor, a recuperación das antepasadas, en coherencia coa reivindicación do papel da muller, a linguaxe non sexista ... Sen embargo teño pánico da alegría con que en ocasións se fai referencia a este feito, como algo consolidado e acadado, como o final da loita pola adquisición dun nicho poético. E penso que non se trata diso e que aínda hai moito que facer, porque aínda non somos tantas, parellamente a como aumenta o número de mulleres que escriben poesía aumenta tamén o de homes, polo que ata é

posible que as proporcións se manteñan. E ese feito de encaixarnos, "poesía de muller", falar da poesía producida por mulleres como representativa da liña poética de "poesía de muller", e que estas mulleres non aparezan despois cando se fala doutras liñas poéticas, é unha sensación estraña de ghetto, de nicho poético ao que somos destinadas sen poder competir coa universalidade dos poetas da nosa literatura, homes, mulleres ou androides. Estamos aquí e queremos compartir opcións poéticas con homes e mulleres, **queremos feminirrevolucionar o mundo da poesía** e estámolo facendo, e tamén queremos ser consideradas polo que dicimos e polo que escribimos, sen que entren en combinación outros parámetros innecesarios.

Marta Dacosta Alonso
é poeta e profesora.

Nunha soidade de guía telefónica
nace o abrente da cidade.

O frío é falso

porque nas caixas de madeira apodrecen os pexegos.

Un axóuxere de ferro voa sobre o asfalto

e a luz é verde, é amarela, é vermella.

Agosto non existe.

Na cola do supermercado agosto non existe.

E as latas son area no mar da estantería,

unha praia calada

en que afogar os sonhos.

A oferta de aceite é a mellor lectura

para 365 días de consciencia.

Marta Dacosta Alonso

(De *Pel de Ameixa*, Premio de poesía Miguel
González Garcés, 1995.)